

Warszawa, 22 czerwca 2021 r.

KILW/03210/03/21

Pan
Szymon Giżyński
Sekretarz Stanu w Ministerstwie
Rolnictwa i Rozwoju Wsi
ul. Wspólna 30
00-930 Warszawa

Główny Lenic Ulbruska,

Ustosunkowując się do przekazanego projektu ustawy o zmianie ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej oraz niektórych innych ustaw, a także projektów aktów wykonawczych, Krajowa Izba Lekarsko-Weterynaryjna, na podstawie przesłanych przez lekarzy weterynarii z całego kraju uwag zgłasza następujące propozycje:

1) Należy rozszerzyć zapis art.16 ust.1 pkt 1a) ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej, który dot. wyznaczenia lekarzy weterynarii świadczących usługi weterynaryjne w ramach zakładu leczniczego dla zwierząt o pozostałe czynności, jakie powiatowy lekarz weterynarii może powierzyć lekarzowi weterynarii prowadzącemu działalność gospodarczą (jako osobie fizycznej).

Co za tym idzie, należy w art. 16 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej wykreślić punkt 1a), natomiast ust. 3 nadać następujące brzmienie:

„3. Wykonywanie czynności, o których mowa w ust. 1, następuje po zawarciu przez powiatowego lekarza weterynarii umowy z osobami fizycznymi, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, w ramach działalności wykonywanej przez nie osobiście lub w ramach jednoosobowej pozarolniczej działalności gospodarczej prowadzonej w przedmiocie badań i analiz związanych z jakością żywności w zakresie odpowiadającym przedmiotowi tej działalności albo podmiotem prowadzącym zakład leczniczy dla zwierząt.”

Proponowana nowelizacja tego przepisu rozszerzy krąg podmiotów, z którymi powiatowy lekarz weterynarii władny jest zawrzeć umowę zlecając wykonanie czynności z zakresu wskazanego w art.16 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej oraz odciążą finansowo i organizacyjnie powiatowych lekarzy weterynarii poprzez umożliwienie im zawierania umów niezwiązanych z obowiązkiem obliczania i odprowadzania składek

na ubezpieczenie społeczne.

2) Negatywnie należy ocenić umożliwienie wyznaczeń lekarzy weterynarii przez powiatowego lekarza weterynarii, jako osób do wykonywania czynności o charakterze pomocniczym w zakresie rutynowego badania poubojowego. W rzeźni lekarz weterynarii wykonuje określone czynności, będąc urzędowym lekarzem weterynarii w rozumieniu *art. 3 pkt 32 rozporządzenia 2017/625*.

3) Proponuje się wprowadzenia zmian do *rozporządzenia MRiRW w sprawie zakresu czynności wykonywanych przez osoby niebędące pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej oraz kwalifikacji tych osób* poprzez wprowadzenie możliwości wyznaczenia osób do czynności pomocniczych w celu poskramiania, nie tylko, jak dotychczas świń, ale wszystkich pozostałych gatunków zwierząt poddawanych badaniom rozpoznawczym, które to posiadają doświadczenie w tym zakresie lub które zostaną przyuczone przez lekarza weterynarii do wykonywania tych czynności.

4) W zakresie rozporządzania o *warunkach i wysokości wynagrodzenia za wykonywanie czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii*, należy zauważyć, iż:

Obecnie obowiązujący system wynagradzania lekarzy weterynarii wprowadzony po ogólnopolskich protestach w 2011 roku rozporządzeniem, mimo iż niedoskonały, jest jednak efektywny, uwzględniający różnice w poszczególnych czynnościach i nakładzie pracy lekarza weterynarii. Wymaga on jedynie uaktualnienia wysokości stawek.

Przedstawiony projekt zakłada natomiast przejście na godzinowe rozliczanie badań rozpoznawczych w ramach monitoringu chorób zakaźnych. Jeżeli taki system miałby zostać wprowadzony, a w opinii KRL-W jest on niewłaściwy, to zaproponowana kwota 51,00 zł za te czynności jest nie do przyjęcia i spowoduje:

- 1) pogorszenie sytuacji ekonomicznej urzędowych lekarzy weterynarii wyznaczonych do czynności urzędowych, ponieważ zarobki będą niewspółmierne w stosunku do nakładu pracy;
- 2) rezygnacje z pracy przy istniejącym od dawna problemie braku lekarzy chętnych do wykonywania czynności z wyznaczenia;
- 3) w przypadku rezygnacji lekarzy weterynarii z pracy utrudnienia na rynku żywności pochodzenia zwierzęcego, pogorszenie sytuacji hodowców zwierząt, ograniczenia w eksporcie żywności i produktów pochodzenia zwierzęcego;

Przez ostatnich 17 lat, to jest od 2004 roku stawki za czynności z wyznaczenia znacznie się zdewałuowały i kompletnie nie przystają do obecnej sytuacji gospodarczej. Minimalne wynagrodzenie w czasie tych 17 lat wzrosło z 824 zł w 2004 roku, kiedy to stawka godzinowa dla wyznaczonego lekarza weterynarii wynosiła 41,00 zł do 2800 zł w 2021 roku czyli o około 339%, a więc proporcjonalnie stawka godzinowa powinna wynosić obecnie 139,00 zł. Stawka ta powinna być zwiększona o 50% za czynności wykonywane między godz. 18⁰⁰ a 6⁰⁰ i w dni wolne od pracy i soboty.

Dodatkowo proponowany w projekcie system utrudnia poprawne rozliczenie się wyznaczonego lekarza weterynarii z przepracowanych godzin, szczególnie przy badaniach monitoringowych, świadectwach zdrowia itp., a dla zlecającego powiatowego lekarza weterynarii planowanie wydatków na ten cel, a także kontrola ich wydatkowania staje się mocno utrudniona.

Wprowadzenie stawki godzinowej w proponowanej w projekcie wysokości będzie skutkowało dalszym odpływem lekarzy wykonujących czynności zlecone co z kolei może zagrozić utratą uprawnień zakładów do eksportu na rynki krajów, które nie uznają równorzędności własnych przepisów z przepisami aktualnymi w UE (jak choćby USA, które nie akceptują po prostu oglądania tusz podczas badania poubojowego). Struktura zatrudnienia lekarzy wyznaczonych w przypadku zwłaszcza dużych ubojni jest specyficzna, gdyż zdecydowana większość stanowią lekarze zamieszkujący w dużej odległości od miejsca wyznaczenia. Sytuacja ta powoduje konieczność albo codziennych dalekich dojazdów często dochodzących nawet do około 100-200 kilometrów od miejsca pracy lub konieczność wynajęcia mieszkania (w wielu przypadkach lekarze mają nawet ponad 300 km do miejsca zamieszkania). Jedna i druga sytuacja generuje bardzo wysokie koszty. Już teraz nie ma tak wielu chętnych (wakaty) do pracy w ramach wyznaczeni np. w dużych ubojniach, gdyż w obecnej sytuacji poziom wynagrodzeń nie jest już magnesem przyciągającym lekarzy do tak wyczerpującej pracy. Znaczny odsetek obecnie zatrudnionych stanowią lekarze zaawansowani wiekowo, gdyż młodzi lekarze nie chcą pracować w takich warunkach.

Już teraz inspektoraty borykają się z problemami kadrowymi, a wiele powiatowych inspektoratów posiada tylko jednego lekarza weterynarii i jest nim lekarz powiatowy. Warto zwrócić uwagę na fakt, że przy obecnej liczbie absolwentów wydziałów medycyny weterynaryjnej sytuacja ta jest co najmniej zastanawiająca, a główną przyczyną takiego stanu rzeczy są niesatysfakcjonujące zarobki wyznaczonych lekarzy urzędowych

i pracowników IW.

W związku z powyższym KIL-W postuluje pozostawienie systemu rozliczania się za te czynności na dotychczasowych zasadach tj. od zbadanej sztuki zgodnie z uchwałą KRL-W nr 90/2016/VI z dnia 28 września 2016 r. w sprawie projektu zmiany rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywanie czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii, a w pozycjach w niej nieuwzględnionych proponuje podwyższenie obecnych stawek o 100%.

KIL-W proponuje także ustalić wysokość stawki godzinowej, zgodnie z ekspertyzą: „Wycena kosztu godziny pracy lekarza weterynarii w Polsce wykonującego czynność lekarsko-weterynaryjne w ramach zakładu leczniczego dla zwierząt” – Katedra Rachunkowości Menedżerskiej – Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie na poziomie 150 zł.

Niezasadne jest wprowadzenie limitu określającego maksymalną liczbę godzin pracy w miesiącu w liczbie 220 godzin, co może doprowadzić do paraliżu Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie prac zleconych w terenie oraz w zakładach nadzorowanych i doprowadzi do braku ciągłości nadzoru, gdyż nie jest możliwe zaplanowanie czasu pracy ubojni, zakładów przetwórstwa czy rozbioru, badania zwierząt oraz pobierania od nich krwi (każda siedziba stada ma swoją specyfikę, różne systemy uwięzi dla zwierząt, obowiązek wprowadzenia danych w program vetlink itd), wystawianie świadectw zdrowia, nadzór nad pośrednikami, miejscami gromadzenia i itp.

Niejasna jest propozycja wprowadzenia przez ustawodawcę limitu liczby przeprowadzania badania mięsa na potrzeby własne. Badanie mięsa będzie mogło dokonać się do dwóch razy w ciągu tygodnia, a stawka za jedno będzie wynosić 127.50 zł, choć badanie trwa ok. 2,5 godz.

W związku z tym rodzi się wiele pytań, ale najważniejsze to jak rozliczyć dodatkowe badania na obecność włośni metodą trychinoskopową, które będzie trzeba przeprowadzić ponownie przy dodatnim wyniku. Budzi to poważne wątpliwości i z tego względu postuluje się odejście od propozycji limitującej liczbę wykonywanych badań na tydzień oraz zwiększenie wynagrodzenia za badanie.

Brak jest także wprowadzenia do przedstawionego projektu stawki wynagrodzenia dla wyznaczonego urzędowego lekarza weterynarii za badanie przedubojowe i wystawienie

świadectwa urzędowego, które będzie towarzyszyło tuszy i narządom wewnętrznym zwierzęcia poddanego ubojowi z konieczności w gospodarstwie. Nie ujęcie tego zapisu uniemożliwia powiatowym lekarzom weterynarii wyznaczenie lekarzy weterynarii niebędących pracownikami Inspekcji w myśl art. 16 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, co oznacza dalsze obciążenie Inspektoratów, które nie mają już obecnie wystarczającej liczby pracowników potrzebnych do realizacji bieżących zadań.

Należy ustalić czas pracy Inspekcji Weterynaryjnej, który będzie spełniał oczekiwania podmiotów nadzorowanych i pozwalał objąć nadzorem podmioty w czasie ich pełnego funkcjonowania. Czas pracy członków korpusu służby cywilnej zgodnie z art. 97 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej nie może przekraczać ośmiu godzin na dobę i średnio 40 godzin tygodniowo. Można w uzasadnionych przypadkach ze względu na rodzaj pracy i jej organizację wydłużyć czas pracy do 12 godzin, ale jednak tylko tak, aby nie przekraczać wyżej opisanej zasady, że czas pracy członka korpusu służby cywilnej nie może przekraczać średnio 40 godzin na tydzień i to w przyjętym okresie rozliczeniowym, który nie może być dłuższy niż 12 tygodni. Pracownikowi służby cywilnej przysługuje za pracę wykonaną na polecenie przełożonego w godzinach nadliczbowych tylko i wyłącznie czas wolny w tym samym wymiarze (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 sierpnia 2011r., sygn. akt. I PK 40/11). Bardzo często pracownicy Inspekcji Weterynaryjnej muszą jednak wykonywać i wykonują swoje obowiązki po południu czy w nocy. Wymagania podmiotów nadzorowanych przez inspekcję weterynaryjną sprawiają, że mało kiedy da się ten czas zaplanować zgodnie z kodeksem pracy i z wymogami ustawy o służbie cywilnej, bo jest to, albo nagła interwencja, nie planowane przez przedsiębiorcę wcześnie wystawienie świadectwa zdrowia lub inne zdarzenie losowe, najczęściej drogowe z udziałem zwierząt.

Należy zastanowić się, czy w związku z powyższym jest możliwe rozwiązanie tego problemu w ramach korpusu służby cywilnej, która narzuca wiele ograniczeń związanych z czasem pracy, które ograniczają mobilność inspekcji, która jest bardzo skromna jeśli idzie o wielkość personelu w stosunku do ilości wykonywanych zadań. Takie usytuowanie formalnoprawne pracowników Inspekcji Weterynaryjnej jeśli idzie o czas pracy jest dodatkowym argumentem za utrzymaniem instytucji wyznaczeń przez powiatowego lekarza weterynarii osób nie będących pracownikami Inspekcji. Instytucja wyznaczeń wpływa bardzo korzystnie na mobilność organizacyjną inspekcji i jej dostępność dla nadzorowanych przez nią podmiotów. **Co za tym idzie należałoby wprowadzić możliwość płatnych**

nadgodzin oraz zwiększenia ilości etatów w stosunku do ilości wykonywanych zadań w inspektoratach.

5) Odnosząc się do przedłożonych projektów aktów prawnych należy zwrócić uwagę na jeszcze jedną kwestię. W uzasadnieniu do projektu ustawy o zmianie ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej oraz niektórych innych ustaw wskazano, iż *Potrzeba opracowania projektowanej ustawy wynika z konieczności zapewnienia stosowania przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2017/625”. Głównym celem projektowanej ustawy jest określenie zadań i kompetencji w odniesieniu do realizacja zobowiązań wynikających z rozporządzenia 2017/625 w obszarze:*

1) ochrony zdrowia zwierząt;

2) bezpieczeństwa:

a) produktów pochodzenia zwierzęcego,

b) żywności zawierającej jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego znajdujące się w rolniczym handlu detalicznym, w rozumieniu art. 3 ust. 3 pkt 29b ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2020 r. poz. 2021), zwanym dalej „rolniczym handlem detalicznym”,

c) środków spożywczych zawierających zarówno produkty pochodzenia roślinnego, jak i przetworzone produkty pochodzenia zwierzęcego (produkty złożone).

W pełni należy podzielić pogląd o konieczności transpozycji w polski porządek prawny rozporządzenia (UE) Nr 2017/625. Jednakże zgłoszony projekt ustawy pomija fakt, iż z dniem 21 kwietnia 2021 r. po pięcioletnim *vacatio legis* weszło w życie Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt ("Prawo o zdrowiu zwierząt"). Rozporządzenie to reguluje m.in. kwestie dotyczące zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt. Jak można przeczytać w wielu aktach prawnych wspólnotowych, np. w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2019/2098 z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie tymczasowych wymagań dotyczących zdrowia zwierząt w odniesieniu do przesyłek produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi, pochodzących z Unii i wracających do Unii w wyniku odmowy wprowadzenia w państwie trzecim - motyw preambuły 3 - *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 3 uchyliło dyrektywę 97/78/WE ze skutkiem od dnia 14 grudnia 2019 r. W rozporządzeniu tym ustanowiono nowe ramy prawne dotyczące kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych mających na celu weryfikację prawidłowego stosowania prawodawstwa Unii dotyczącego łańcucha rolno-spożywczego. Ustanowiono w nim między innymi przepisy dotyczące kontroli urzędowych przesyłek produktów pochodzenia zwierzęcego wprowadzanych do Unii, w tym żywności. Ponadto rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 4 uchyliło dyrektywę 2002/99/WE ze skutkiem od dnia 21 kwietnia 2021 r. W rozporządzeniu (UE) 2016/429 ustanowiono przepisy dotyczące zapobiegania chorobom zwierząt, w tym przepisy dotyczące wprowadzania do Unii produktów pochodzenia zwierzęcego. Przepisy ustanowione w tych dwóch rozporządzeniach są stosowane równolegle, przy czym przepisy określone w rozporządzeniu (UE) 2017/625 mają charakter horyzontalny, natomiast przepisy ustanowione w rozporządzeniu (UE) 2016/429 są bardziej specyficzne dla sektora, ponieważ dotyczą zdrowia zwierząt.*

W dobie szalejącego w Polsce ASF oraz HPAI niezbędnym jest, aby organy odpowiedzialne za zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt niezwłocznie otrzymały legitymację czynną i zostały wskazane jako właściwe w polskim prawie w rozumieniu rozporządzenia (UE) Nr 429/2016 do zastosowania specyficznych narzędzi prawnych, w celu efektywnego zarządzania epizootyczną sytuacją kryzysową. Nadmienić należy, iż powyższy akt prawny stosuje się wprost, i zawiera rozwiązania częściowo odmienne od obowiązujących w polskim porządku prawnym, równocześnie rozporządzenie 2017/625 oraz rozporządzenie 2016/429 w pewnych obszarach działają synergistycznie, tym samym

zdaniem Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej, omawiany projekt ustawy należy przerehablować w ten sposób, aby transponować w pełni również rozporządzenie (UE) 2016/429. Nie wydaje się bowiem celowym, aby w osobnym procesie legislacyjnym ponownie modyfikować:

- 1) ustawę z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej;
- 2) ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 3) ustawę z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt;
- 4) ustawę z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego;
- 5) ustawę z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach;
- 6) ustawę z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia;
- 7) ustawę z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej.

Z tych względów Krajowa Izba Lekarsko-Weterynaryjna, przed odniesieniem się zaproponowanych rozwiązań prawnych w omawianym projekcie ustawy, wnosi o uprzednie uzupełnienie projektu aktu prawnego w ten sposób, aby równocześnie zrealizować postulat transpozycji rozporządzenia (UE) 2016/429.

Na koniec pragnę zaproponować, ze względu na złożoność i obszerność zagadnień dotyczących powyższych regulacji cykl spotkań uzgodnieniowych z przedstawicielami KRL-W w celu wypracowania jak najlepszych dla gospodarki kraju i środowiska lekarzy weterynarii rozwiązań.

PREZES
Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej
lek. wet. Jacek Leńko

Załączniki:

1. Uchwała KRL-W nr 90/2016/VI z dnia 28 września 2016 r. w sprawie projektu zmiany rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywanie czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii.
2. Ekspertyza: „Wycena kosztu godziny pracy lekarza weterynarii w Polsce wykonującego czynność lekarsko-weterynaryjną w ramach zakładu leczniczego dla zwierząt” – Katedra Rachunkowości Menedżerskiej – Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie.